

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Аналіз соціально-трудо­вих відносин

Освітня програма Економічна кібернетика

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 29 серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання
7. Система оцінювання навчальної дисципліни
8. Політика навчальної дисципліни
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Аналіз соціально-трудових відносин
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	д.е.н., проф. Дмитришин Л.І.
Контактний телефон викладача	+38(097)3408514
Е-mail викладача	lesia.dmytryshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна «Аналіз соціально-трудових відносин» спрямована на опанування здобувачами сутності соціально-трудової сфери та ринкових змін, що відбуваються в ній; дослідження з підвищення ефективності праці, рівня заробітної плати та гармонізації соціально-трудових відносин на всіх рівнях економічної системи. У курсі «Аналіз соціально-трудових відносин» досліджуються суспільно-виробничі відносини, що виникають у процесі суспільного відтворення праці та робочої сили.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета викладання дисципліни полягає у виробленні та формуванні у майбутніх спеціалістів знань та навичок з основ соціально-трудових відносин в організації діяльності та відповідних професійних компетенцій. Основними цілями вивчення курсу «Аналіз соціально-трудових відносин» мають бути сформовані фахові компетенції, які дадуть студентам знання та вміння для розв'язання численних практичних завдань, а саме вміння: – аналізувати сучасну демографічну ситуацію в Україні та оцінювати її вплив на стан і розвиток людських ресурсів; – аналізувати трудові показники, складати звітну документацію з праці та проводити аудит у сфері праці; – визначати сучасні тенденції у сфері зайнятості; – визначати умови оплати праці в системі колективно-договірного регулювання соціально-трудових відносин; – визначати чинники, що впливають на рівень і динаміку заробітної плати; – використовувати державні соціальні стандарти з метою оптимізації соціально-трудових відносин; – використовувати основи класифікації резервів ефективності використання людського потенціалу на рівні підприємства, регіону, держави та розробляти відповідні пропозиції; – демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень; – застосовувати міжнародні трудові норми в Україні; – здійснювати оцінку інвестицій в людський капітал; – обґрунтовувати залежність розміру винагороди працівників від досягнутих організацією кінцевих результатів; – оцінювати сучасний стан та визначати напрямки вдосконалення нормативно-правової бази соціально-трудових відносин в Україні; – проводити аналіз ринку праці та розробляти заходи з усунення дискримінації на ринку праці; – проводити моніторинг соціально-трудової сфери; – проводити оцінку стану соціального партнерства в Україні та визначати напрями його розвитку; – проводити оцінку сучасного трудового потенціалу України, визначати перспективи його розвитку і ефективність його використання.	
4. Компетентності	
ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в	

економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК09. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК04. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК08. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

5. Результати навчання

ПР06. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПР11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПР12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
Практичні	18
Самостійна робота	54

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
6	051 Економіка	3	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Форма заняття	Літерату ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання курсу «Аналіз соціально-трудових відносин». Праця як сфера життєдіяльності та провідний чинник виробництва. Трудовий потенціал і людські ресурси суспільства	Лекція	[3,10]	Опрацювати лекційний матеріал. Презентація	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Соціально-трудові відносини як система. Механізм функціонування системи	Лекція, практичне заняття	[3,10,12]	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Соціальне партнерство. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток соціально-трудових відносин.	Лекція, практичне заняття	[12,14]	Опрацювати лекційний матеріал, Пройти	0,1	До наступного заняття за розкладом

			тестування до теми		
Тема 4. Соціально-трудові відносини зайнятості	Лекція, практичне заняття	[3,10,11]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Ринок праці та його регулювання	Лекція, практичне заняття	[1,2,13]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Якість трудового життя	Лекція, практичне заняття	[1,9,11,13,15]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Політика доходів і регулювання заробітної плати	Лекція, практичне заняття	[3-7]	Опрацювати лекційний матеріал, пройти тестування до попередніх тем	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Планування, аналіз, консалтинг і аудит у сфері праці	Лекція, практичне заняття	[8,12,15]	Опрацювати лекційний матеріал, пройти тестування до попередніх тем	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Моніторинг соціально-трудової сфери	Лекція, практичне заняття	[8,10,12,15]	Опрацювати лекційний матеріал, пройти тестування до попередніх тем	0,2	До наступного заняття за розкладом

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання	100 балів – 50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен; “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й

курсу	обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності в розв'язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна її мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Семінарські заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	– оцінка за поточне тестування (10 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (15 балів); – оцінка за контрольну роботу (15 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів).

8. Політика навчальної дисципліни

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно до вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом честі та Положенням про запобігання та виявлення плагіату Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Перезарахування результатів неформальної освіти відбувається згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ПНУ https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_o_svita.pdf

9. Рекомендована література

1. Dmytryshyn L., Romanchukevych M. Labor market in Ukraine: current situation and development prospects. *The Problems of Economy*. 2022. № 2. P. 39-46. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2022-2-39-46>
2. Богиня Д.П. Основи економіки праці : навч. посіб. / Д.П. Богиня, О.А. Грішнова. – [3-тє вид., стереот.]. – К. : Знання-Прес, 2002. – 313 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
3. Буряк П.Ю. Економіка праці й соціально-трудова відносини : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / П.Ю. Буряк, Б.А. Карпінський, М.І. Григор'єва. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 440 с.
4. Дмитришин Л.І. Аналіз та обґрунтування показників вимірювання нерівності в розподілі доходів / І.С. Благун, Л.І. Дмитришин // *Актуальні проблеми економіки*. – Київ, 2013. – № 4(142). – С. 192-201. <http://eco-science.net/archive2013/251-4142.html>
5. Дмитришин Л.І. Екофізичні аспекти формування функції розподілу багатства і доходів в соціально-економічних системах / Л.І. Дмитришин // *Моделювання регіональної економіки: збірник наукових праць*. – Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ Центру інформаційних технологій, 2012. – № 1 (19). – С. 96–103.
6. Дмитришин Л.І. Моделювання просторово-структурної диференціації грошових доходів населення : монографія / Л.І. Дмитришин. – Івано-Франківськ : Видавець Віктор Дяків, 2013. – 403 с.
7. Дмитришин Л.І. Стохастичні моделі розподілу доходів в соціально-економічних системах / Л.І. Дмитришин // *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*. – 2012. – № 5 (67) – С. 173–177.
8. Дмитришин Л.І. Сценарне прогнозування соціально-економічного розвитку України та її регіонів / Л.І. Дмитришин // *Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики»*. – Харків, 2015. – С. 26-28.
9. Дмитришин Л.І., Кондрацька А.С. Вплив неформальної освіти на розвиток ефективної економіки в Україні. *Бізнес Інформ*. 2022. №5. С. 57–61. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-5-57-61>
10. Ільч Л.М., Акіліна О.В. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручник / Л.М. Ільч, О.В. Акіліна – К. : Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2020. – 952 с.
11. Каліна А.В. Державне регулювання зайнятості : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / А.В. Каліна. – К. : МАУП, 2006. – 144 с.
12. Колот А.М. Соціально-трудова сфера: стан відносин, нові виклики, тенденції розвитку : моногр. / А.М. Колот. – К. : КНЕУ, 2010. – 251 с.
13. Лібанова Е. Ринок праці та соціальний захист / Е. Лібанова, О. Палій. – К. : В-во С. Павличко «Основи», 2004. – 491 с.
14. Людський розвиток в Україні: інноваційний вимір зайнятості. Модернізація соціальної політики: регіональний аспект : кол. моногр. / за ред. Е.М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2016. – 328 с.
15. Шаульська Л.В. Стратегія трудового потенціалу України : [моногр.] / Л.В. Шаульська. – Донецьк : Ін-т економіки промсті НАНУ, 2005. – 502 с.

Викладач

Дмитришин Л.І.